

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 15 listopada 2016 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Równość traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy — Dyrektywa 2000/78/WE — Artykuł 2 ust. 2 i art. 4 ust. 1 — Dyskryminacja ze względu na wiek — Ograniczenie rekrutacji funkcjonariuszy policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków do kandydatów, którzy nie ukończyli 35 lat — Pojęcie „istotnego i determinującego wymogu zawodowego” — Realizowany cel — Proporcjonalność

W sprawie C-258/15

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (sąd najwyższy autonomicznej wspólnoty Kraju Basków, Hiszpania) postanowieniem z dnia 20 maja 2015 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 1 czerwca 2015 r., w postępowaniu:

Gorka Salaberria Sorondo

przeciwko

Academia Vasca de Policía y Emergencias,

TRYBUNAŁ (wielka izba)

w składzie: K. Lenaerts, prezes, A. Tizzano, wiceprezes, L. Bay Larsen, J.L. da Cruz Vilaça (sprawozdawca), E. Juhász, M. Berger i A. Prechal, prezesi izb, A. Rosas, C. Toader, D. Šváby, E. Jarašiūnas, C.G. Fernlund i C. Vajda, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Mengozzi,

sekretarz: L. Carrasco Marco, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 30 maja 2016 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu G. Salaberrii Soronda przez I. Jiménez Echevarrię, Procuradora, oraz przez J.C. Péreza Cuestę, F.J. González Madariagę i A. Martíneza Gutierrez, abogados,
- w imieniu Academia Vasca de Policía y Emergencias przez J.L. Iparragirrego Mujikę oraz A. Saiza Garitaonandię, abogados,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez J. Garcíę-Valdecasas Dorrego, V. Ester Casas oraz L. Banciellę Rodríguez-Miñóna, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: hiszpański.

- w imieniu Irlandii przez E. Creedon, L. Williams oraz T. Joyce’a, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez D. Fennelly’ego, BL,
- w imieniu rządu francuskiego przez D. Colasa oraz R. Coesme’a, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez G.M. De Socio oraz E. De Bonisa, avvocati dello Stato,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez N. Ruiza Garcíę oraz D. Martina, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 21 lipca 2016 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 2 ust. 2, art. 4 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 lit. c) dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.U. 2000, L 303, s. 16 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 5, t. 4, s. 79).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Gorką Salaberrią Sorondem a Academia Vasca de Policía y Emergencias (baskijską akademią policji i służb kryzysowych, Hiszpania, zwaną dalej „Academią”) w przedmiocie decyzji Akademii o opublikowaniu ogłoszenia o konkursie, zgodnie z którym kandydaci na stanowiska funkcjonariuszy policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków nie mogli mieć ukończonych 35 lat.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motywy 18, 23 i 25 dyrektywy 2000/78 mają następujące brzmienie:

„(18) Niniejsza dyrektywa nie wymaga, w szczególności od sił zbrojnych, policji, służb więziennych lub ratowniczych, przyjmowania do pracy lub dalszego zatrudniania osób nieposiadających wymaganych zdolności umożliwiających wykonywanie zadań, które mogą im zostać powierzone, z uwzględnieniem wynikającego z prawa celu utrzymania zdolności operacyjnej tych służb.

[...]

(23) W bardzo niewielu okolicznościach różnice w traktowaniu mogą być uzasadnione, w przypadku gdy charakterystyka [cecha] związana z [...] wiekiem [...] jest istotnym i determinującym wymogiem zawodowym, pod warunkiem że cel jest zgodny z prawem, a wymóg zachowuje proporcje [jest proporcjonalny] [...].

[...]

(25) Zakaz dyskryminacji ze względu na wiek jest podstawowym elementem na drodze do osiągnięcia celów określonych w wytycznych dotyczących zatrudnienia i popierania zróżnicowania zatrudnienia. Jednakże w niektórych okolicznościach różnice w traktowaniu ze względu na wiek

mogą być uzasadnione i wymagają wprowadzenia szczególnych przepisów, które mogą się różnić w zależności od sytuacji państw członkowskich. Należy więc odróżnić odmienne traktowanie, które jest uzasadnione, w szczególności wynikającymi z prawa celami polityki zatrudnienia, rynku pracy i kształcenia zawodowego, od dyskryminacji, która musi być zakazana”.

4 Zgodnie z art. 1 dyrektywy 2000/78 jej celem jest wyznaczenie ogólnych ram dla walki z dyskryminacją ze względu na religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną w odniesieniu do zatrudnienia i pracy, w celu realizacji zasady równego traktowania w państwach członkowskich.

5 Artykuł 2 tej dyrektywy stanowi:

„1. Do celów niniejszej dyrektywy »zasada równego traktowania« oznacza brak jakichkolwiek form bezpośredniej lub pośredniej dyskryminacji z przyczyn określonych w art. 1.

2. Do celów ust. 1:

a) dyskryminacja bezpośrednia występuje w przypadku, gdy osobę traktuje się mniej przychylnie niż traktuje się, traktowano lub traktowano by inną osobę w porównywalnej sytuacji, z jakiegokolwiek przyczyny wymienionej w art. 1;

[...]”.

6 Artykuł 3 omawianej dyrektywy stanowi:

„1. W granicach kompetencji Wspólnoty niniejszą dyrektywę stosuje się do wszystkich osób, zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego, włącznie z instytucjami publicznymi, w odniesieniu do:

a) warunków dostępu do zatrudnienia, do prowadzenia działalności na własny rachunek oraz wykonywania zawodu, w tym kryteriów selekcji i warunków rekrutacji, niezależnie od rodzaju działalności i na wszystkich szczeblach hierarchii zawodowej, również w odniesieniu do awansu zawodowego;

[...]”.

7 Artykuł 4 dyrektywy 2000/78, zatytułowany „Wymagania zawodowe”, stanowi w ust. 1:

„Niezależnie od przepisów art. 2 ust. 1 i 2 państwa członkowskie mogą uznać, że odmienne traktowanie ze względu na cechy związane z jedną z przyczyn wymienionych w art. 1 nie stanowi dyskryminacji, w przypadku gdy ze względu na rodzaj działalności zawodowej lub warunki jej wykonywania dane cechy są istotnym i determinującym wymogiem zawodowym, pod warunkiem że cel jest zgodny z prawem [uzasadniony], a wymóg jest proporcjonalny”.

8 Artykuł 6 dyrektywy 2000/78, zatytułowany „Uzasadnienie odmiennego traktowania ze względu na wiek”, stanowi w szczególności:

„1. Niezależnie od przepisów art. 2 ust. 2 państwa członkowskie mogą uznać, że odmienne traktowanie ze względu na wiek nie stanowi dyskryminacji, jeżeli w ramach prawa krajowego zostanie to obiektywnie i racjonalnie uzasadnione zgodnym z przepisami celem, w szczególności celami polityki zatrudnienia, rynku pracy i kształcenia zawodowego, i jeżeli środki mające służyć realizacji tego celu są właściwe i konieczne.

Takie odmienne traktowanie może polegać między innymi na:

[...]

- c) określeni[u] górnej granicy wieku przy rekrutacji, z uwzględnieniem wykształcenia wymaganego na danym stanowisku lub potrzeby racjonalnego okresu zatrudnienia przed przejściem na emeryturę.
[...].”

Prawo hiszpańskie

- 9 Ley Orgánica 2/1986 de Fuerzas y Cuerpos de Seguridad (ustawa organiczna 2/1986 o siłach i formacjach bezpieczeństwa) z dnia 13 marca 1986 r. (BOE nr 63 z dnia 14 marca 1986 r.) określa zadania powierzone siłom i formacjom bezpieczeństwa kraju, formacjom policji autonomicznych wspólnot, a także formacjom policji miejscowej.
- 10 W odniesieniu do formacji policji autonomicznych wspólnot art. 38 ust. 1–3 tej ustawy przewiduje następujące zadania:

„1. W zakresie zadań własnych:

- a) zapewnienie przestrzegania przepisów i rozkazów indywidualnych wydawanych przez organy autonomicznej wspólnoty;
- b) nadzór nad osobami, instytucjami, budynkami, zakładami oraz terytoriami autonomicznej wspólnoty i jej administracją, a także ich ochrona poprzez zapewnianie normalnego funkcjonowania urzędzeń i bezpieczeństwa użytkowników ich usług;
- c) kontrola działań podlegających prawu autonomicznej wspólnoty i wykrywanie jakiegokolwiek działalności bezprawnej;
- d) stosowanie środków przymusu w celu przymusowej egzekucji działań lub poleceń autonomicznej wspólnoty.

2. We współpracy z siłami i służbami bezpieczeństwa kraju:

- a) zapewnienie przestrzegania przepisów ustaw oraz innych przepisów prawa kraju oraz zapewnianie funkcjonowania podstawowych służb publicznych;
- b) uczestniczenie w zadaniach policji kryminalnej zgodnie z art. 29 ust. 2 niniejszej ustawy;
- c) nadzorowanie przestrzeni publicznej, ochrona manifestacji oraz utrzymywanie porządku podczas masowych zgromadzeń.

Wykonywanie tych zadań spoczywa przede wszystkim na formacjach policji autonomicznych wspólnot, z zastrzeżeniem interwencji sił i formacji bezpieczeństwa państwa, jeżeli na wniosek organów autonomicznej wspólnoty albo z własnej inicjatywy właściwe organy państwowe uznają to za konieczne.

3. W ramach jednoczesnego i jednakowego działania z siłami i formacjami bezpieczeństwa państwa:

- a) współpracowanie przy polubownym rozstrzygnięciu prywatnych sporów na wniosek zainteresowanych osób;
- b) udzielanie wsparcia w razie wypadku, katastrofy lub klęsk żywiołowych poprzez udział, na zasadach ustalonych w prawie, w wykonywaniu programów ochrony cywilnej;

- c) zapewnienie przestrzegania przepisów, których celem jest ochrona przyrody i środowiska, zasobów wodnych, a także bogactw łośnictwa, rybołówstwa i leśnych lub innych związanych z naturą”.
- 11 Artykuł 53 ustawy organicznej 2/1986, określający zadania formacji policji miejscowej, stanowi:
- „1. Formacje policji miejscowej wykonują następujące zadania, polegające na:
- a) ochronie władz samorządowych oraz zapewnianiu dozoru nad lokalami i urządzeniami samorządowymi;
 - b) regulacji ruchu i kierowaniu ruchem w centrum miasta oraz stosowaniu oznakowania zgodnie z przepisami o ruchu drogowym;
 - c) sporządzaniu protokołów wypadków w ruchu drogowym mających miejsce w centrum miasta;
 - d) wykonywaniu zadań policji administracyjnej w odniesieniu do postanowień, ogłoszeń i innych aktów przyjętych przez gminy w zakresie ich kompetencji;
 - e) uczestnictwie w zadaniach policji kryminalnej [...];
 - f) udzielaniu pomocy w razie wypadku, katastrofy lub klęsk żywiołowych poprzez udział, na zasadach ustalonych w prawie, w wykonywaniu programów ochrony cywilnej;
 - g) prowadzeniu działań prewencyjnych oraz podejmowaniu wszelkich innych działań w celu zapobiegania popełnianiu przestępstw [...];
 - h) nadzorowaniu przestrzeni publicznej oraz w razie potrzeby współpracy z siłami i formacjami bezpieczeństwa państwa oraz z policją autonomicznych wspólnot w celu zapewnienia ochrony demonstracji oraz utrzymywania porządku podczas masowych zgromadzeń;
 - i) współpracy na wniosek zainteresowanych osób w rozwiązywaniu prywatnych sporów”.
- 12 Jeśli chodzi o przyjęcie do pracy w formacji policji krajowej, art. 7 lit. b) Real Decreto 614/1995 por el que se aprueba el Reglamento de los Procesos selectivos y de formación del Cuerpo Nacional de Policía (dekretu królewskiego 614/1995 zatwierdzającego regulamin selekcji oraz kształcenia w formacji policji krajowej) z dnia 21 kwietnia 1995 r. (BOE nr 118 z dnia 18 maja 1995 r.) stanowi, że kandydaci powinni być w wieku od 18 do 35 lat.
- 13 Artykuł 26 ust. 1 Ley 4/1992 de Policía del País Vasco (ustawy nr 4/1992 o policji Kraju Basków) z dnia 17 lipca 1992 r. (*Boletín Oficial del País Vasco* nr 155 z dnia 11 sierpnia 1992 r.) stanowi:
- „W ramach uprawnień należących do autonomicznej wspólnoty Kraju Basków, najistotniejszym zadaniem Ertzaintza [autonomicznej policji baskijskiej] jest ochrona osób i mienia, zapewnienie im swobody wykonywania praw i wolności oraz dbanie o bezpieczeństwo obywateli na terytorium autonomicznej wspólnoty. W tym celu wykonuje ona zadania, które system prawa powierza formacjom bezpieczeństwa państwa”.
- 14 Ósmy przepis dodatkowy ustawy 4/1992 powierza rządowi baskijskiemu uprawnienie do określenia „w drodze przepisów prawa, w jakim zakresie można wyłączyć, ze względów medycznych, dostęp do stopni i kategorii formacji tworzących policję Kraju Basków, a także wymogów dotyczących wieku i wzrostu”.

- 15 Artykuł 4 lit. b) Decreto 315/1994 por el que se aprueba el reglamento de selección y formación de la policía del País Vasco (dekretu 315/1994 dotyczącego zatwierdzenia regulaminu selekcji oraz kształcenia policji Kraju Basków) z dnia 19 lipca 1994 r. (*Boletín Oficial del País Vasco* nr 157 z dnia 19 sierpnia 1994 r.), zmieniony Decreto 120/2010 (dekretem 120/2010) z dnia 20 kwietnia 2010 r. (zwanego dalej „dekretem 315/1994”) ustanawia następującą przesłankę wieku:

„Przy rekrutacji na funkcjonariusza należy mieć ukończone 18 lat i nie mieć ukończonych 35 lat. Jednakże w celu rekrutacji do formacji policji miejscowej górna granica wieku może zostać zmieniona ze względu na pracę wykonywaną w administracji lokalnej, w formacji policji miejscowej”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 16 Gorka Salaberria Sorondo zaskarżył decyzję Directora General de la Academia Vasca de Policía y Emergencias (dyrektor generalnej baskijskiej akademii policji i służb kryzysowych, Hiszpania) z dnia 1 kwietnia 2014 r. ustalającą szczegółowe warunki ogłoszenia o konkursie mającym na celu rekrutację funkcjonariuszy policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków (*Boletín Oficial del País Vasco* nr 82 z dnia 1 kwietnia 2014 r.) do Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (sądu najwyższego autonomicznej wspólnoty Kraju Basków, Hiszpania).
- 17 Gorka Salaberria Solondo kwestionuje zgodność z prawem części drugiej pkt 1 lit. c) tego ogłoszenia o konkursie, w której wprowadzono wymóg, by kandydaci nie mieli ukończonych 35 lat w celu uczestnictwa w konkursie. Zainteresowany, mający więcej niż 35 lat, twierdzi, że wymóg ten narusza dyrektywę 2000/78 oraz art. 20 i 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. Utrzymuje on w szczególności, że wymagana granica wieku jest pozbawiona uzasadnienia w zakresie, w jakim ogranicza prawo dostępu do funkcji i stanowisk publicznych bez racjonalnych podstaw.
- 18 Sąd odsyłający przypomina, że orzekł już, iż górna granica wieku przy rekrutacji funkcjonariuszy policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków wynosząca 32 lata jest zgodna z wymogami proporcjonalności wynikającymi zarówno z konstytucji i z uregulowań krajowych, jak i z dyrektywy 2000/78. Sąd ten uwzględnił fakt, że w wyroku z dnia 12 stycznia 2010 r., *Wolf* (C-229/08, EU:C:2010:3) Trybunał orzekł, że art. 4 ust. 1 tej dyrektywy nie stoi na przeszkodzie stosowaniu przepisu prawa krajowego, ustalającego na 30 lat górną granicę wieku rekrutacji do technicznej służby pożarnej średniego szczebla.
- 19 Sąd odsyłający odnosi się również do wyroku z dnia 13 listopada 2014 r., *Vital Pérez* (C-416/13, EU:C:2014:2371), w którym Trybunał orzekł, że art. 2 ust. 2, art. 4 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2000/78 stały na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które dla rekrutacji funkcjonariuszy policji miejscowej ustalało górną granicę wieku na 30 lat.
- 20 W tym względzie sąd odsyłający wskazuje jednak, że zadania zastrzeżone przez hiszpański porządek prawny dla funkcjonariuszy policji miejscowej są odmienne od zadań powierzonych członkom sił i formacji bezpieczeństwa państwa. Zadania powierzone członkom sił i formacji bezpieczeństwa państwa odpowiadają bowiem zadaniom, które zostały powierzone policji „w pełnym tego słowa znaczeniu”, która powinna zapewnić porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli we wszystkich jego aspektach. Ponieważ zadania funkcjonariuszy policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków nie odpowiadają zadaniom powierzonym formacjom policji miejscowej, ale obejmują zadania sił i formacji bezpieczeństwa państwa, wyrok z dnia 13 listopada 2014 r., *Vital Pérez* (C-416/13, EU:C:2014:2371) nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym.
- 21 Sąd odsyłający uważa, że ze względu na wysoki poziom wymogów nierozzerwalnie związanych z zadaniami powierzonymi siłom i formacjom bezpieczeństwa państwa ustalenie na 35 lat górnej granicy wieku przy rekrutacji do formacji policji wykonujących wszystkie zadania związane

z utrzymaniem porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego może być traktowane jako proporcjonalne i racjonalne, a w konsekwencji zostać uznane za zgodne z art. 2 ust. 2, z art. 4 ust. 1 i z art. 6 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2000/78.

- 22 W tych okolicznościach Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Autónoma del País Vasco (sąd najwyższy wspólnoty autonomicznej Kraju Basków) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy ustalenie wynoszącej 35 lat górnej granicy wieku jako warunku udziału w procesie rekrutacji na stanowisko funkcjonariusza Policía Autónoma Vasca [autonomicznej policji baskijskiej] jest zgodne z wykładnią [art.] 2 ust. 2, [art.] 4 ust. 1 i [art.] 6 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2000/78 [...]?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 23 Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający dąży zasadniczo do ustalenia, czy art. 2 ust. 2 dyrektywy 2000/78 w związku z art. 4 ust. 1 oraz art. 6 ust. 1 lit. c) tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu takiemu jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które stanowi, że kandydaci na funkcjonariuszy nie powinni mieć ukończonych 35 lat.
- 24 Należy przede wszystkim zbadać, czy uregulowanie rozpatrywane w sprawie w postępowaniu głównym wchodzi w zakres stosowania dyrektywy 2000/78.
- 25 W tym względzie art. 4 lit. b) dekretu 315/1994, stanowiąc, że osoby, które ukończyły 35 lat, nie mogą zostać przyjęte do formacji policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków, określa warunki rekrutacji tych pracowników. Tym samym należy przyjąć, że uregulowanie tego rodzaju ustanawia warunki dostępu do zatrudnienia w sektorze publicznym w rozumieniu art. 3 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2000/78 (zob. podobnie wyrok z dnia 13 listopada 2014 r., Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, pkt 30).
- 26 Z powyższego wynika, że sytuacja taka jak zaistniała w sporze w postępowaniu głównym wchodzi w zakres stosowania dyrektywy 2000/78.
- 27 Następnie należy przypomnieć, że zgodnie z art. 1 dyrektywy 2000/78 celem tej dyrektywy jest wyznaczenie ogólnych ram dla walki z dyskryminacją, między innymi ze względu na wiek, w odniesieniu do zatrudnienia i pracy, w celu realizacji w państwach członkowskich zasady równego traktowania.
- 28 Zgodnie z art. 2 ust. 1 dyrektywy 2008/78 „zasada równego traktowania» oznacza brak jakichkolwiek form bezpośredniej lub pośredniej dyskryminacji z przyczyn określonych w [jej] art. 1”. Artykuł 2 ust. 2 lit. a) omawianej dyrektywy uściśla, że do celów art. 2 ust. 1 dyskryminacja bezpośrednia występuje w przypadku, gdy osobę traktuje się mniej przychylnie, niż traktuje się inną osobę w porównywalnej sytuacji, z jakiegokolwiek przyczyny wymienionej w art. 1 omawianej dyrektywy.
- 29 W niniejszym wypadku warunek przewidziany w art. 4 lit. b) dekretu 315/1994 skutkuje tym, że pewne osoby traktowane są mniej przychylnie niż inne osoby znajdujące się w porównywalnej sytuacji wyłącznie z powodu ukończenia przez nie 35 lat.
- 30 Uregulowanie to wprowadza zatem odmienne traktowanie bezpośrednio ze względu na kryterium wieku w rozumieniu art. 1 i art. 2 ust. 2 lit. a) dyrektywy 2000/78 (zob. podobnie wyrok z dnia 13 listopada 2014 r., Vital Pérez, C-416/13, EU:C:2014:2371, pkt 33).
- 31 W tych okolicznościach należy wreszcie zbadać, czy może jednak na podstawie art. 4 ust. 1 lub art. 6 ust. 1 dyrektywy 2000/78 takie odmienne traktowanie nie stanowi dyskryminacji.

- 32 W szczególności art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/78 stanowi, że „odmienne traktowanie ze względu na cechy związane z jedną z przyczyn wymienionych w art. 1 [tej dyrektywy] nie stanowi dyskryminacji, w przypadku gdy ze względu na rodzaj działalności zawodowej lub warunki jej wykonywania dane cechy są istotnym i determinującym wymogiem zawodowym, pod warunkiem że cel jest zgodny z prawem [uzasadniony], a wymóg jest proporcjonalny”.
- 33 Z powyższego przepisu wynika, że to nie podstawa odmiennego traktowania, ale cecha związana z tą podstawą powinna stanowić istotny i determinujący wymóg zawodowy (wyrok z dnia 13 listopada 2014 r., *Vital Pérez*, C-416/13, EU:C:2014:2371, pkt 36 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 34 Tymczasem posiadanie szczególnych zdolności fizycznych jest cechą związaną z wiekiem, a zadania polegające na ochronie osób i mienia, zatrzymywaniu sprawców przestępstw i dozoru nad nimi oraz patrolowaniu prewencyjnym mogą wiązać się z użyciem siły fizycznej (wyroki: z dnia 12 stycznia 2010 r., *Wolf*, C-229/08, EU:C:2010:3, pkt 41; z dnia 13 września 2011 r., *Prigge i in.*, C-447/09, EU:C:2011:573, pkt 67; a także z dnia 13 listopada 2014 r., *Vital Pérez*, C-416/13, EU:C:2014:2371, pkt 37, 39 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 35 Charakter tych zadań wymaga posiadania szczególnej sprawności fizycznej, ponieważ niedostatki fizyczne w tym zawodzie mogą mieć poważne konsekwencje nie tylko dla samych funkcjonariuszy policji i dla osób trzecich, lecz także dla utrzymania porządku publicznego (wyrok z dnia 13 listopada 2014 r., *Vital Pérez*, C-416/13, EU:C:2014:2371, pkt 40).
- 36 Z powyższego wynika, że fakt posiadania szczególnych zdolności fizycznych, by móc wykonywać trzy istotne zadania policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków, o których mowa w art. 26 ust. 1 ustawy 4/1992, a mianowicie zapewnianie ochrony osób i mienia, zapewnianie swobody wykonywania praw i wolności oraz dbanie o bezpieczeństwo obywateli na terytorium autonomicznej wspólnoty, można uważać za istotny i determinujący wymóg zawodowy – w rozumieniu art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/78 – dla wykonywania zawodu rozpatrywanego w postępowaniu głównym.
- 37 Academia i rząd hiszpański utrzymują w odniesieniu do celu wytyczonego przez dekret 315/1994, że poprzez określenie górnej granicy wieku dla rekrutacji do policji wspólnoty autonomicznej Kraju Basków na 35 lat wspomniany dekret ma służyć zapewnieniu zdolności operacyjnej i prawidłowego funkcjonowania tej formacji policji dzięki zagwarantowaniu, że nowo przyjęci funkcjonariusze będą zdolni do wykonywania najbardziej wymagających z fizycznego punktu widzenia zadań przez relatywnie długi okres swej kariery zawodowej.
- 38 W tym względzie Trybunał w pkt 43 i 44 wyroku z dnia 13 listopada 2014 r., *Vital Pérez* (C-416/13, EU:C:2014:2371), po tym, jak stwierdził, że motyw 18 dyrektywy 2000/78 uściśla, iż dyrektywa ta nie może skutkować zobligowaniem służb policyjnych do przyjmowania do pracy lub dalszego zatrudniania osób nieposiadających zdolności wymaganych do wykonywania zadań, które mogą im zostać powierzone z uwzględnieniem uzasadnionego celu utrzymania zdolności operacyjnej tych służb, orzekł, iż zapewnienie zdolności operacyjnej i prawidłowego funkcjonowania służb policyjnych stanowi uzasadniony cel w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej dyrektywy.
- 39 Prawdą jest, że Trybunał orzekł w pkt 57 tego wyroku, iż uregulowanie krajowe ustalające górną granicę wieku dla rekrutacji funkcjonariuszy policji miejscowej Ayuntamiento de Oviedo (gminy Oviedo, Hiszpania) na 30 lat nakładało wymóg nieproporcjonalny, sprzeczny z art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/78.
- 40 Zadania wykonywane przez siły policji wspólnot autonomicznych są jednak odmienne od zadań spoczywających na policji miejscowej, które były rozpatrywane w sprawie, w której wydano wyrok z dnia 13 listopada 2014 r., *Vital Pérez* (C-416/13, EU:C:2014:2371). Należy zatem przypomnieć, że funkcjonariusze policji miejscowej są zobowiązani w szczególności na podstawie art. 53 ustawy organicznej 2/1986 do zapewniania ochrony władz samorządowych oraz dozoru nad lokalami

samorządowymi, do regulacji ruchu i kierowania ruchem w centrum miasta, do stosowania oznakowania oraz do wykonywania zadań policji administracyjnej. Natomiast z art. 26 ust. 1 ustawy 4/1992 wynika, że „najistotniejszym zadaniem” policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków „jest ochrona osób i mienia, zapewnienie im swobody wykonywania praw i wolności oraz dbanie o bezpieczeństwo obywateli na terytorium autonomicznej wspólnoty”.

- 41 Jak wyjaśniła Academia na rozprawie przed Trybunałem, funkcjonariusz pierwszego stopnia policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków, na który to stopień zorganizowano nabór rozpatrywany w postępowaniu głównym, nie wykonuje zadań administracyjnych, lecz przede wszystkim zadania operacyjne lub egzekucyjne, które, jak również zaznaczył rzecznik generalny w pkt 35 opinii, mogą wiązać się z koniecznością użycia siły fizycznej oraz wykonywaniem zadań w trudnych, a nawet ekstremalnych warunkach działania. W celu wykonywania zadań jedynie administracyjnych pracownicy, według informacji przekazanych przez akademię, są rekrutowani w drodze specjalnych konkursów, które nie przewidują granicy wieku.
- 42 Tymczasem Academia utrzymywała przed Trybunałem, że jak wynika ze sprawozdań załączonych do jej uwag na piśmie, począwszy od 40 roku życia kondycja funkcjonariuszy policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków ulega pogorszeniu, co przejawia się zmniejszeniem zdolności do regeneracji po stałym wysiłku i niezdolnością do wykonywania wszelkich innych zadań związanych z takim samym poziomem wymogów w pewnym okresie czasu. Co więcej, zgodnie z tymi sprawozdaniami funkcjonariusza mającego więcej niż 55 lat nie można już uważać za posiadającego pełnię zdolności koniecznych do właściwego wykonywania zawodu bez narażania siebie i osób trzecich na ryzyko.
- 43 Ponadto Academia wyjaśniła, że funkcjonariusze policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków korzystają z ustawowego zmniejszenia rocznego wymiaru czasu pracy od ukończenia 56 roku życia oraz ze zwolnienia z pracy w porze nocnej i z zadań patrolowych poza lokalami policyjnymi („czynna służba dostosowana do wieku”), przy czym funkcjonariusz, który korzysta z tego rodzaju dostosowań, zobowiązuje się na zasadzie dobrowolności do przejścia na emeryturę w wieku 60 lat lub w stosownych wypadkach – 59 lat.
- 44 Wreszcie należy zaznaczyć, że według danych przedstawionych przez Akademię w skład formacji policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków w 2009 r., czyli tuż przed wprowadzeniem w dekrecie 315/1994 rozpatrywanej w postępowaniu głównym granicy wieku, wchodziło 8000 funkcjonariuszy. W owym czasie 59 z tych funkcjonariuszy było w wieku pomiędzy 60 a 65 lat, a 1399 było w wieku od 50 do 59 lat. Akademia dodała, że według prognoz opracowanych w roku 2009, w 2018 r. 1135 funkcjonariuszy będzie w wieku pomiędzy 60 a 65 lat, a 4660 funkcjonariuszy, czyli ponad połowa personelu, będzie miała od 50 do 59 lat. W 2025 r. ponad 50% funkcjonariuszy tej formacji policji będzie w wieku pomiędzy 55 a 65 lat. Dane te pozwalają zatem przyjąć założenie masowego starzenia się personelu wspomnianej formacji.
- 45 W świetle wspomnianych danych Akademia podkreśliła konieczność stopniowego zastępowania w drodze konkursu najstarszych funkcjonariuszy przez rekrutację młodszych pracowników, zdolnych do wypełniania zadań wymagających sprawności fizycznej. Pod tym względem niniejsza sprawa różni się także od sprawy, w której wydano wyrok z dnia 13 listopada 2014 r., *Vital Pérez* (C-416/13, EU:C:2014:2371) i w której, jak wynika z pkt 56 wspomnianego wyroku, nie wykazano, że cel służący zagwarantowaniu zdolności operacyjnej i prawidłowego funkcjonowania formacji funkcjonariuszy policji miejscowej wymagał zachowania w jego ramach określonej struktury wiekowej, wymagającej rekrutowania wyłącznie funkcjonariuszy mających mniej niż 30 lat.
- 46 Z całości powyższych rozważań wynika, że zadania spoczywające na funkcjonariuszach pierwszego stopnia policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków obejmują zadania wymagające sprawności fizycznej. Academia podniosła również, że wiek, w jakim jest rekrutowany funkcjonariusz policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków, determinuje czas, w którym funkcjonariusz ten będzie mógł pełnić takie zadania. Funkcjonariusza zatrudnionego w wieku 34 lat, zważywszy, że będzie on musiał

jeszcze przejść szkolenie trwające około dwóch lat, będzie można przydzielić do tych zadań maksymalnie przez okres 19 lat, to znaczy do chwili ukończenia przez niego 55 lat. W tych okolicznościach rekrutacja w bardziej zaawansowanym wieku utrudniałaby możliwość przydzielenia wystarczającej liczby funkcjonariuszy do wykonywania najbardziej wymagających pod względem sprawności fizycznej zadań. Podobnie nabór ten nie pozwoliłby, żeby funkcjonariusze zatrudnieni w ten sposób zostali przydzieleni na wystarczająco długi okres do wykonywania omawianych zadań. Wreszcie, jak wyjaśniła Academia, racjonalna organizacja formacji funkcjonariuszy policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków wymaga, aby zapewniona była równowaga pomiędzy liczbą stanowisk wymagających sprawności fizycznej, których nie mogą piastować najstarsi funkcjonariusze, a liczbą mniej wymagających pod tym względem stanowisk, które mogą oni piastować (zob. analogicznie wyrok z dnia 12 stycznia 2010 r., Wolf, C-229/08, EU:C:2010:3, pkt 43).

- 47 Ponadto, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 38 opinii, ryzyko nieprawidłowości, jakich można się obawiać w ramach funkcjonowania służb policyjnych autonomicznej wspólnoty Kraju Basków, wyklucza możliwość uznania, że organizowanie wymagających pod względem sprawnościowym testów eliminacyjnych przy naborze mogłoby stanowić alternatywny, mniej restrykcyjny środek. Cel w postaci utrzymania zdolności operacyjnej i prawidłowego funkcjonowania służby policyjnej autonomicznej wspólnoty Kraju Basków wymaga bowiem, by w kontekście przywrócenia zadowalającej struktury wieku posiadanie szczególnych zdolności fizycznych nie było stwierdzane w sposób statyczny podczas egzaminów konkursowych w ramach naboru, ale w sposób dynamiczny, z uwzględnieniem lat służby, które będą przepracowane przez funkcjonariusza po jego rekrutacji.
- 48 Z powyższego wynika, że rozpatrywane w postępowaniu głównym uregulowanie stanowiące, iż kandydaci na funkcjonariuszy policji autonomicznej wspólnoty Kraju Basków nie powinni mieć ukończonych 35 lat, można uznać – z zastrzeżeniem, że sąd odsyłający upewni się, iż określone informacje wynikające z uwag Akademii i dokumentów przedstawionych przez nią przed Trybunałem, o których mowa powyżej, są prawdziwe – po pierwsze, za odpowiednie w stosunku do celu w postaci zapewnienia zdolności operacyjnej i prawidłowego funkcjonowania służb policyjnych, a po drugie, za niewykraczające poza to, co jest konieczne dla realizacji tego celu.
- 49 Ponieważ odmienne traktowanie ze względu na wiek wynikające z tego uregulowania nie stanowi dyskryminacji na podstawie art. 4 ust. 1 dyrektywy 2000/78, nie ma potrzeby badania, czy mogłoby ono być uzasadnione w świetle art. 6 ust. 1 lit. c) tej dyrektywy.
- 50 Z całości powyższych rozważań wynika, że na postawione pytanie należy odpowiedzieć następująco: art. 2 ust. 2 dyrektywy 2000/78 w związku z art. 4 ust. 1 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu takiemu jak uregulowanie rozpatrywane w postępowaniu głównym, które stanowi, iż kandydaci na funkcjonariuszy policji wykonujących wszystkie spoczywające na policji zadania operacyjne lub egzekucyjne nie powinni mieć ukończonych 35 lat.

W przedmiocie kosztów

- 51 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 2 ust. 2 dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy w związku z art. 4 ust. 1 tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie uregulowaniu

krajowemu takiemu jak uregulowanie rozpatrywane w postępowaniu głównym, które stanowi, iż kandydaci na funkcjonariuszy policji wykonujących wszystkie spoczywające na policji zadania operacyjne lub egzekucyjne nie powinni mieć ukończonych 35 lat.

Podpisy